
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО

УДК 347.91+347.61/.64

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.2.8>

Р. О. Гаврік

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова

ВЧИНЕННЯ ОКРЕМИХ ЮРИДИЧНИХ ДІЙ НОТАРІУСОМ В СИСТЕМІ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ

У науковій статті автор провів наукове дослідження змісту окремих способів захисту сімейних прав та інтересів нотаріусами. Автор зазначає, що в сімейному законодавстві вичерпний список способів захисту сімейних прав та інтересів нотаріусом прямо не визначений, однак можна чітко визначити ряд інших дій правового характеру, спрямовані на захист сімейних прав, які вчиняються нотаріусами, такі як нотаріальне посвідчення договорів та накладення заборони відчуження майна дитини. Автор визначив, що в науковій літературі пропонується визнавати як способи захисту сімейних прав та інтересів нотаріусами лише вчинення виконавчого напису нотаріусом, або усі нотаріальні дії, що впливають на права учасників сімейних відносин. На підставі проведеного дослідження, автор дійшов висновку, що основними способами захисту сімейних прав та інтересів нотаріусом є вчинення виконавчого напису на сімейних договорах, передусім які містять зобов'язання сторін щодо надання утримання у сімейному праві; засвідчення згоди учасника сімейних відносин на вчинення іншим певних дій правового характеру (наприклад, згода на усиновлення дитини іншим з подружжя; аналогічна згода на усиновлення, що дається батьками дитини; згода одного з батьків на укладення іншим правочинів щодо транспортних засобів та нерухомого майна малолітньої дитини) чи засвідчує участь у сімейних відносинах від імені іншого учасника (наприклад, засвідчення заяви одного з подружжя про розірвання шлюбу від імені іншого подружжя, який з поважних причин не може подати заяву до органу державної реєстрації актів цивільного стану); накладення заборони відчуження батьками майна дитини за зверненням органу опіки та піклування з підстав, передбачених ч. 5 ст. 177 СК України, а після прийняття законопроекту № 5644 – також здійснення розірвання шлюбу у випадках, коли розірвання шлюбу за рішенням суду не є обов'язковим. Зазначені нотаріальні дії напряму впливають із положень сімейного законодавства, однак лише вчинення виконавчого напису спрямоване на припинення порушення сімейного права, інші способи, які застосовуються нотаріусами спрямовані на попередження порушення прав учасників сімейних відносин з боку інших учасників, які в силу свого становища мають відповідні можливості.

Ключові слова: захист сімейних прав та інтересів, вчинення виконавчого напису, нотаріальне посвідчення договору, нотаріус, учасники сімейних відносин.

Постановка проблеми. У ст. 18 Сімейного кодексу України (надалі по тексту – СК України) визначений перелік способів захисту сімейних прав та інтересів, які застосовуються судом та іншими юрисдикційними органами, а також самими учасниками сімейних відносин у порядку самозахисту, такі як: встановлення правовідношення; примусове виконання добровільно невиконаного обов'язку; припинення правовідношення, а також його анулювання; припинення дій, які порушують сімейні права; відновлення правовідношення, яке існувало до порушення права; відшкодування матеріальної та моральної шкоди, якщо це передбачено СК України або договором. зміна правовідношення; визнання незаконними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб. Вказаний перелік способів захисту сімейних прав не є вичерпним, тому можливим є застосування й інших способів захисту сімейних прав та інтересів, про що прямо зазначається у ч. 2 ст. 18 СК України: «суд застосовує способи захисту, які встановлені законом або домовленістю (договором) сторін». Одним із органів, який здійснює захист сімейних прав та інтересів, однак не є органом державної влади, хоч і визнається суб'єктом, який має публічно-правовий характер є нотаріус. Він прямо не визначений серед суб'єктів захисту, хоча окремими статтями визначені можливості стягнення аліментів на утримання за виконавчим написом нотаріуса (відповідно до ст. ст. 78, 99, 109, 189 СК України) або можливості накладення заборони відчуження майна дитини за наявності підстав, передбачених ч. 5 ст. 177 СК України [1]. Крім того, нотаріус визначений ст. 18 Цивільного кодексу України як такий, що здійснює захист цивільних прав шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку, встановлених законом, а тому виходячи із положень ст. 8 СК України та аналогії закону може бути визнаний органом захисту не тільки цивільних, а й сімейних прав. В той же час, в сімейному законодавстві не визна-

чено переліку способів захисту сімейних прав та інтересів, які можуть бути застосовані саме нотаріусом (крім вчинення виконавчого напису), а тому питання вчинення окремих юридичних дій нотаріусом в системі способів захисту сімейних прав та інтересів є важливим і потребує окремого наукового дослідження, в тому числі в межах даної наукової статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика нотаріальної форми захисту сімейних прав та інтересів досліджувалася рядом науковців, таких як І. В. Апопій, М. С. Долинська, М. М. Дякович, І. В. Жилінкова, Л. В. Красицька, І. В. Куценко, Х. В. Майкут, В. М. Марченко, В. П. Мироненко, З. В. Ромовська, А. Г. Серветник, однак вони лише частково торкалися питання застосування нотаріусами способів захисту сімейних прав, розглядаючи серед таких лише вчинення виконавчого напису.

Метою статті є дослідження змісту окремих способів захисту сімейних прав та інтересів нотаріусами.

Виклад основного матеріалу. Як правильно зазначає С. Я. Фурса, нотаріус вправі вчиняти виконавчий напис на договорах, що регулюють сімейні відносини, тобто здійснювати правозахисну діяльність. Аналогічною функцією наділений суд, який також встановлює прав та обов'язки суб'єктів сімейних відносин, але у тих випадках, коли такі права та обов'язки не мають безспірного характеру. СК України рекомендує звертатися до нотаріусів за вчиненням виконавчих написів у таких випадках: укладення договору подружжя про надання утримання одному з них (ст. 78 СК України), при застосуванні аліментних зобов'язань у шлюбному договорі (ст. 99 СК України), у договорах між подружжям або батьками про розмір аліментів на дитину (ст. ст. 109, 189 СК України). На думку науковця, виконавчий напис вчиняється лише щодо нотаріально посвідчених договорів, вчиняється у разі невиконання одним із подружжя свого обов'язку за договором, яке є підтвердженим, а отже має безспірний характер [2, с. 79-80]. Як орган захисту сімейних прав (саме в аспекті вчинення виконавчого напису) розглядають нотаріуса

і З. В. Ромовська [3, с. 60; 4, с. 41], І. В. Апопій [5, с. 34], В. П. Мироненко [6, с. 93-94], І. В. Жилінкова [7, с. 66-67], Л. В. Красицька [8] та М. С. Долинська [9, с. 165]. В той же час, не зазначають нотаріусів серед органів захисту сімейних прав та інтересів С. О. Муратова [10, с. 62], О. О. Рузакова [11, с. 38-42], Л. М. Пчелінцева [12, с. 70]. Нотаріус розглядається як орган захисту сімейних прав, однак в контексті вчинення ним нотаріальних дій зокрема і Ю. Ф. Беспаловим [13, с. 91-92], однак науковець не уточнює, які способи захисту при цьому застосовують нотаріуси. Як вказує А. Г. Серветник, вчинення виконавчого напису є основним і єдиним способом захисту сімейних прав та інтересів. Науковець зазначає, що інші нотаріальні дії, що так чи інакше спрямовані на захист прав осіб, зокрема, накладення нотаріусами заборони щодо відчуження нерухомого майна (майнових прав на нерухоме майно) і транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації; прийняття нотаріусами на зберігання документів; посвідчення фактів, що фізична чи юридична особа є виконавцем заповіту, та фактів, що фізична особа є живою, перебування фізичної особи в певному місці, часу пред'явлення документів; прийняття нотаріусами в депозит грошових сум і цінних паперів; вжиття нотаріусами заходів щодо охорони спадкового майна, все ж не є способами захисту. Вчена обґрунтовує свою думку тим, що вище перелічені способи захисту мають передусім превентивний характер (на попередження його порушення) і не спрямовані на відновлення порушеного права [14, с. 32]. В той же час, не можемо погодитися із тим, що захисна діяльність нотаріуса обмежується лише вчиненням виконавчого напису, оскільки накладення заборони відчуження майна дитини за наявності підстав, передбачених ч. 5 ст. 177 СК України нотаріусом як мінімум є способом захисту сімейного права дитини, яке хоч і не порушене, але потенційно може бути порушене, існує загроза такого порушення. Тим більше, у науковій літературі, зокрема Л. В. Красицькою, при визначенні видів способів захисту прав батьків і дітей залежно від результату, на який розраховано засто-

сування способів захисту, або від правових наслідків їх застосування виділяється така група способів, як способи захисту, які спрямовані на присікання порушень сімейних прав батьків і дітей або запобігання їм (визначення способів участі у вихованні дитини, визначення місця проживання малолітньої дитини, визначення імені дитини) [8, с. 324].

В сімейно-правовій доктрині виникає питання чи виконавчий напис нотаріуса на сімейному договорі є самостійним способом захисту сімейних прав та інтересів. Як зазначають Л. Є. Гузь та А. В. Гузь, стягнення аліментів по нотаріальному напису відноситься до такого способу захисту сімейних прав та інтересів як примусове виконання добровільно невиконаного обов'язку [15, с. 69]. Як зазначають В. І. Борисова та І. В. Жилінкова, нотаріус робить на борговому документі виконавчий напис, який є підставою для примусового стягнення заборгованості [16, с. 67]. М. М. Дякович серед способів охорони і захисту сімейних прав та інтересів у процесі вчинення нотаріусом нотаріальних дій, виділяє зокрема й підтвердження боржником у нотаріально посвідченому документі обов'язку виконати зобов'язання в натурі (яке вказується у договорі, на який проставляється виконавчий напис нотаріуса) [17, с. 92], тобто виконавчий напис розглядається як прояв такого способу захисту сімейних прав та інтересів як підтвердження боржником обов'язку виконати зобов'язання. З іншого боку, А. Г. Серветник розглядає виконавчий напис нотаріуса як самостійний спосіб захисту. На її думку, виконавчий напис нотаріуса – це нотаріальний акт, що містить розпорядження нотаріуса про стягнення з боржника грошової заборгованості або витребування від нього майна, вчинений в межах окремого нотаріального провадження, на підставі підтвердження безспірності вимог кредитора та який володіє силою виконавчого документа. Як правова категорія виконавчий напис може постати: як спосіб захисту порушеного цивільного права нотаріусом; як розпорядження нотаріуса про стягнення заборгованості чи витребування майна; як нотаріальний акт-документ, що

має виконавчу силу, та як окрема нотаріальна дія [14, с. 91]. Можемо погодитися із науковцем, що здійснення виконавчого напису є самостійним способом захисту сімейних прав та інтересів.

15 лютого 2022 року Верховною Радою України прийнято за основу проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності» (№ 5644 від 10.06.2021 р.), яким передбачається наділення правом здійснювати вчинення реєстрації такого акту цивільного стану, як розірвання шлюбу поряд із органами державної реєстрації актів цивільного стану також нотаріусів (зважаючи на повномасштабне збройне вторгнення російської федерації, яке розпочалося 9 днів потому, Верховна Рада України ще не повернулася до розгляду даного проекту Закону України через наявність інших термінових проектів, пов'язаних із реакцією на війну). Даним законопроектом запропоновано надати нотаріусам право здійснювати відповідні реєстраційні дії не тільки щодо подружжя, яке не має дітей, а й щодо подружжя, яке має дітей, за відсутності спору щодо умов здійснення виховання дитини (таким чином суд здійснюватиме розірвання шлюбу лише у випадку, якщо з ініціативою розірвання шлюбу звертатиметься лише один із подружжя). Зазначено, що шлюб між подружжям, яке має дітей, розривається органом державної реєстрації актів цивільного стану, нотаріусом виключно за наявності нотаріально посвідченого договору про визначення місця проживання дітей, участі у забезпеченні створення умов для їх життя, яку братиме той з батьків, хто буде проживати окремо, умов здійснення ним права на особисте виховання, утримання дітей, розмір аліментів та додаткових витрат на дитину [18].

В цілому дана ідея є достатньо «модною» тенденцією нашого часу, оскільки в багатьох європейських державах в останні роки також відповідні функції передаються від судових та муніципальних органів нотаріусам. Зокрема, з 2015 року нотаріуси Іспанії мають право здійснювати розірвання шлюбу за заявою обох з подружжя, за відсутності між ними спорів щодо умов

розірвання шлюбу, а також за відсутності неповнолітніх дітей та дітей, які знаходяться на утриманні (а також право здійснювати реєстрацію укладення шлюб); у Франції таке право нотаріуси отримали 2017 року навіть щодо подружжя, які мають дітей (судовий порядок розірвання шлюбу за французьким законодавством залишається обов'язковим лише у разі наявності спору між подружжям; бажання неповнолітньої дитини висловити свою думку щодо розірвання шлюбу її батьків у суді; розірвання шлюбу за участю іноземних громадян) [19, с. 86]. Відповідно до Цивільного закону Латвійської республіки з 2010 року шлюб може бути розірвано судом або нотаріусом, причому нотаріус може розірвати шлюб, якщо обидва з подружжя погоджуються розірвати шлюб і подали відповідну заяву; ст. 77 Цивільного закону передбачає обов'язкове подання угоди подружжя про виховання спільної неповнолітньої дитини, реалізацію права на спілкування з дитиною, її утримання та про розподіл подружнього майна [20]. Аналогічні положення містяться й в естонському законодавстві з 2014 року, однак подружжя, яке має дітей має право укласти угоду щодо здійснення батьківських прав щодо дитини, однак не зобов'язана це зробити [21]. Із суміжних з Україною європейських держав реєстрацію розірвання шлюбу нотаріусом запровадила Молдова, яка хоча і не є членом Європейського Союзу, однак все ж передбачила відповідний порядок у ст. 35 свого Сімейного кодексу [22] та ст. 41 Закону «Про нотаріальну процедуру» [23]. У останньому зазначено, що заяву про розірвання шлюбу за згодою подружжя може бути передана будь-якому нотаріусу на підставі згоди подружжя та у присутності подружжя або в присутності одного з подружжя. Заява подружжя повинна містити положення про спосіб участі батьків в вихованні дитини, утримання неповнолітніх дітей, встановлення їхнього місця проживання, оплату утримання чоловіка чи спільне використання спільного майна, набутого в період шлюбу [23].

У науковій літературі розірвання шлюбу часто визнається способом захисту прав подружжя [24, с. 130; 25, с. 185;

26, с. 123]. А отже, за умов прийняття законопроекту № 5644, можемо говорити про отримання нотаріусом можливості застосовувати такий спосіб захисту прав подружжя як розірвання шлюбу (а зважаючи на те, що прийняттю відповідного рішення передуює укладення договору про визначення місця проживання дітей, участі у забезпеченні створення умов для їх життя, яку братиме той з батьків, хто буде проживати окремо, умов здійснення ним права на особисте виховання, утримання дітей, розмір аліментів та додаткових витрат на дитину, то і захисту прав спільної дитини подружжя).

Що стосується віднесення до способів захисту сімейних прав та інтересів також нотаріальне посвідчення сімейних договорів, то як вірно зазначає М. М. Дякович, діяльність нотаріуса у сфері захисту прав та законних інтересів осіб, які звертаються за посвідченням різного роду правочинів, реалізується через створення такого правочину (договору), який би передбачав механізм правових гарантій; передбачений механізм правових гарантій виключає можливість різного роду порушень прав осіб, які укладають такий правочин, третіх осіб та не допускає порушень з їх сторони [27, с. 103]. А тому посвідчення договорів, що укладаються учасниками сімейних відносин, в тому числі шлюбного договору, є способом захисту сімейних прав та інтересів подружжя, що має превентивну мету.

Взагалі, як зазначають В. М. Марченко, Н. В. Саутенко, М. С. Долинська та Н. Паламарчук, способами захисту нотаріусом прав фізичних та юридичних осіб є вчинення таких нотаріальних дій: накладення нотаріусами заборони щодо відчуження нерухомого майна (майнових прав на нерухоме майно) та транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації; прийняття на зберігання документів; посвідчення фактів, що фізична чи юридична особа є виконавцем заповіту, та фактів, що особа є живою, перебування фізичної особи в певному місці, часу пред'явлення документів; прийняття нотаріусами на депозит грошових сум та цінних паперів; вжиття нотаріусами заходів щодо охорони спадкового майна, що по суті сприяють захисту нотаріусами цивіль-

них прав громадян та юридичних осіб; опис майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або місцеперебування якої невідоме; засвідчення правильності копій (фотокопій) документів і виписок із них; засвідчення справжності підпису на документах; засвідчення правильності перекладу документів з однієї мови іншою [9, с. 165; 28, с. 193-194; 29, с. 116-117]. Таким чином, робиться в певній частині вірний висновок, що вчинення всіх видів нотаріальних дій, передбачених ст. 34 Закону України «Про нотаріат», варто віднести до нотаріальних способів захисту цивільних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб, для яких вчиняються такі нотаріальні дії. В той же час, якщо говорити про захист сімейних прав та інтересів, то такими способами мають бути ті нотаріальні дії, якими здійснюється якщо не захист порушеного, визнання оспорюваного права, то як мінімум попередження можливого виникнення права учасника сімейних відносин. Такими нотаріальними діями, крім посвідчення сімейних договорів, є також засвідчення згоди учасника сімейних відносин на вчинення іншим певних дій правового характеру (наприклад, згода на усиновлення дитини іншим з подружжя; аналогічна згода на усиновлення, що дається батьками дитини; укладення одним із подружжя договорів щодо нерухомого або цінного майна або про поділ чи виділ нерухомого майна; згода батьків на укладення неповнолітньою дитиною шлюбного договору; згода одного з батьків на укладення іншим правочинів щодо транспортних засобів та нерухомого майна малолітньої дитини) чи засвідчує участь у сімейних відносинах від імені іншого учасника (наприклад, засвідчення заяви одного з подружжя про розірвання шлюбу від імені іншого подружжя, який з поважних причин не може подати заяву до органу державної реєстрації актів цивільного стану; аналогічно – подача заяви про реєстрацію шлюбу або про визнання батьківства представником); накладення заборони відчуження батьками майна дитини за зверненням органу опіки та піклування з підстав, передбачених ч. 5 ст. 177 СК України. Зазначені нотаріальні дії напряму впливають із положень сімейного зако-

нодавства і спрямовані на попередження порушення прав учасників сімейних відносин з боку інших учасників, які в силу свого становища мають відповідні можливості.

Висновки і пропозиції. На підставі вище викладеного наукового дослідження, можемо визначити, що основними способами захисту сімейних прав та інтересів нотаріусом є вчинення виконавчого напису на сімейних договорах, передусім які містять зобов'язання сторін щодо надання утримання у сімейному праві; засвідчення згоди учасника сімейних відносин на вчинення іншим певних дій правового характеру чи засвідчує участь у сімейних відносинах від імені іншого учасника; накладення заборони відчуження батьками майна дитини за зверненням органу опіки та піклування з підстав, передбачених ч. 5 ст. 177 СК України, а після прийняття законопроекту № 5644 – також здійснення розірвання шлюбу у випадках, коли розірвання шлюбу за рішенням суду не є обов'язковим. Зазначені нотаріальні дії напряму впливають із положень сімейного законодавства, однак лише вчинення виконавчого напису спрямоване на припинення порушення сімейного права, інші способи, які застосовуються нотаріусами спрямовані на попередження порушення прав учасників сімейних відносин з боку інших учасників, які в силу свого становища мають відповідні можливості.

Список використаних джерел:

- Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (із змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
- Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. За заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С. Я.; КНТ, 2008. 1248 с.
- Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2003. 532 с.
- Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар. К.: Правова єдність, 2006. 432 с.
- Апопій І. В. Сімейне право: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 360 с.
- Мироненко В. П., Пилипенко С. А. Сімейне право України: підручник. За заг. ред. В. П. Мироненко. К.: Правова єдність, 2008. 477 с.
- Сімейне право України: підручник / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. К.: Юрінком Інтер, 2009. 288 с.
- Красицька Л. В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей. Дис. ... докт.юр.наук. Спец. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Вінниця, 2015. 496 с.
- Долинська М. С. Деякі аспекти охорони та захисту нотаріусом цивільних прав та законних інтересів учасників нотаріального процесу. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 4. С. 163-166. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/714114.pdf>.
- Муратова С. А. Семейное право: учебник. М.: ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право, 2009. 367 с.
- Рузакова О. А. Семейное право: учебник. М.: Эксмо, 2010. 208 с.
- Пчелинцева Л. М. Семейное право России: учебник. М.: Норма, 2009. 720 с.
- Семейное право: учебник. Под ред. Ю. Ф. Беспалова, О. А. Егоровой, О. Ю. Ильиной. М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2009. 367 с.
- Серветник А. Г. Виконавчий напис нотаріуса як спосіб реалізації нотаріальної форми захисту цивільних прав. Дис. ... докт.філ. спец. 081 Право. К., 2020. 242 с.
- Гузь Л. Є., Гузь А. В. Судово-практичний коментар до Сімейного кодексу України. Х.: Фактор, 2011. 576 с.
- Сімейне право України: підручник. Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. К.: Юрінком Інтер, 2011. 264 с.
- Дякович М. М. Охорона і захист сімейних прав та інтересів нотаріусом: цивільно-правовий аспект. Дис. ... докт.юр.наук. спец. 12.00.03 цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Львів, 2015. 458 с.
- Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності (№ 5644 від 10.06.2021 р.). *Законопроекти*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72191.

19. Рыжковец А. В. расторжение брака через нотариуса: зарубежный опыт и перспективы в Республике Беларусь. *Репозиторий БарГУ*. URL: <http://rep.barsu.by/bitstream/handle/data/5663/Rastorzhenie%20braka%20cherez%20notariusa%20zarubezhnyj%20opyt%20i%20perspektivy%20v%20Respublike%20Belarus.pdf?sequence=1>.
20. Гражданский закон Латвийской Республики от 28.01.1937 (ред. от 19.11.2015). *Консультант-Плюс*. URL: <https://www.inlatplus.lv/wp-content/uploads/2019/11/Гражданский-закон.pdf>.
21. Закон о семье: принят 18.11.2009. URL: <https://www.juristaitab.ee/sites/www.juristaitab.ee/files/elfinder/ru-seadused/ЗАКОН%20О%20СЕМЬЕ%2008.05.2022.pdf>.
22. Семейный кодекс Республики Молдова от 26 октября 2000 года № 1316-XIV (с изменениями и дополнениями по состоянию на 09.07.2020 г.). URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30398164.
23. LEGE Nr. 246 din 15-11-2018 privind procedura notarial. *Ministerul Justiției*. URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131007&lang=ro#.
24. Дякович М. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання за Сімейним кодексом України. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 125-131.
25. Грицишина Л. В. Правові наслідки припинення шлюбу за законодавством України. *Південноукраїнський правничий часопис*. Проблеми цивільного та господарського права. 4, 2020. С. 183-187.
26. Скіченко А. Особливості регламентації Сімейним кодексом України способів захисту особистих немайнових прав подружжя. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. № 5 (33). vol. 4. С. 121-125.
27. Дякович М. М. Посвідчення правочинів нотаріусом: цивільно-правові аспекти. *Наукові праці ЧДУ імені Петра Могили. Економіка. Правознавство*. 2011. Випуск 149. Том 161. С. 100-103.
28. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т.1: Загальні положення. За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х.: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
29. Паламарчук Н. Форма і способи захисту цивільних прав нотаріусом. *Молодий вчений*. 2014. № 6 (2). С. 114-118.

Havrik R. Executing of some legal actions by the notary in the system of methods of protecting family rights and interests

In the scientific article, the author conducted a scientific study of the content of individual methods of protection of family rights and interests by notaries. The author notes that in family legislation, an exhaustive list of ways to protect family rights and interests by a notary is not directly defined, but a number of other legal actions can be clearly defined, aimed at the protection of family rights, which are performed by notaries, such as the notarization of contracts and the imposition of a ban on the alienation of a child's property. The author determined that in the scientific literature it is proposed to recognize as methods of protection of family rights and interests by notaries only the execution of an executive inscription by a notary, or all notarial actions, affecting the rights of family members. On the basis of the conducted research, the author came to the conclusion that the main ways of protecting family rights and interests by a notary are the execution of an executive inscription on family contracts, which primarily contain obligations of the parties to provide maintenance in family law; certification of the consent of a participant in family relations to commit certain legal actions to others (for example, consent to the adoption of a child by another spouse; similar consent to adoption given by the child's parents; the consent of one of the parents to the conclusion of other transactions regarding vehicles and real estate of a minor child) or certifies participation in family relations on behalf of the other participant (for example, certification of the application of one of the spouses on the dissolution of marriage on behalf of the other spouse, who, for valid reasons, cannot submit an application to the state registration body of acts of civil status); imposition of a ban on the alienation of the child's property by the parents at the request of the body of guardianship and guardianship on the grounds provided for in Part 5 of Art. 177 of the Civil Code of Ukraine, and after the adoption of the draft law No. 5644 - also the dissolution of marriage in cases, when divorce by court decision is not mandatory. The specified notarial actions directly follow from the

provisions of family legislation, however, only the execution of an executive writ is aimed at stopping the violation of family law, other methods, which are applied by notaries are aimed at preventing the violation of the rights of participants in family relations by other participants who, by virtue of their position, have the appropriate opportunities.

Key words: *protection of family rights and interests, execution of an executive inscription, notarial certificate of the contract, notary, members of family relationships.*